

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NICHOLASE EMILIOUA
přednesené dne 6. července 2023¹

Věc C-147/22

Központi Nyomozó Főügyészség
za účasti:
Terhelt5

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Fővárosi Törvényszék (Městský soud
v Budapešti, Maďarsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Listina základních práv Evropské unie – Článek 50 – Úmluva
k provedení Schengenské dohody – Článek 54 – Zásada *ne bis in idem* – Zastavení trestního
stíhání – Rozhodnutí státního zástupce – Posouzení věci samé – Důkladné vyšetřování –
Zkoumání důkazů“

I. Úvod

1. Zásada *ne bis in idem* – která stručně řečeno zakazuje kumulaci jak stíhání, tak sankcí trestněprávní povahy za tytéž skutky a proti téže osobě – je zakotvena mimo jiné v článku 50 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a v článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (dále jen „ÚPSD“) ².

2. Soudní dvůr ve své judikatuře objasnil, že rozhodnutí o zastavení trestního stíhání přijatá státními zástupci ve fázi vyšetřování mohou rovněž vést k uplatnění zásady *ne bis in idem*, ale pouze pokud byla přijata po provedení posouzení věci samé v návaznosti na důkladné vyšetřování ³. V projednávané věci předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby zejména upřesnil kritéria, podle nichž je třeba vyšetřování považovat za „důkladné“ pro účely zásady *ne bis in idem*.

¹ – Původní jazyk: angličtina.

² – Úř. věst. 2000, L 239, s. 19.

³ – Viz níže bod 34 tohoto stanoviska.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

3. Článek 54 ÚPSD, který je součástí kapitoly 3 této úmluvy, je nadepsán „Zákaz dvojího trestu“ a stanoví:

„Osoba, která byla pravomocně odsouzena jednou smluvní stranou, nesmí být pro tentýž čin stíhána druhou smluvní stranou za předpokladu, že v případě odsouzení již byla vykonána nebo je právě vykonávána sankce, nebo podle práva smluvní strany, ve které byl rozsudek vynesena, již nemůže být vykonána.“

B. Maďarské právo

4. Článek XXVIII odst. 6 Magyarország Alaptörvénye (maďarský základní zákon) stanoví, že aniž jsou dotčeny mimořádné opravné prostředky stanovené zákonem, nikdo nemůže být stíhán nebo odsouzen za trestný čin, pro který byl pravomocně zproštěn viny nebo odsouzen podle maďarského práva, nebo v rámci mezinárodní smlouvy nebo aktu Evropské unie podle práva jiného státu.

5. Podle odst. 4 pododst. 3 büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (zákon XC z roku 2017 o trestním řízení; dále jen „zákon o trestním řízení“) nelze zahájit trestní řízení, a pokud bylo zahájeno, musí být zastaveno, pokud již bylo o skutcích spáchaných pachatelem pravomocně rozhodnuto, aniž jsou dotčena řízení o mimořádných opravných prostředcích a některá zvláštní řízení, která jsou k dispozici. Podstavec 7 téhož odstavce stanoví, že trestní řízení nesmí být zahájeno, a pokud bylo zahájeno, musí být zastaveno, pokud bylo o skutcích spáchaných pachatelem pravomocně rozhodnuto v členském státě Evropské unie nebo pokud bylo v některém členském státě vydáno o těchto skutcích meritorní rozhodnutí, jež podle práva tohoto státu brání ve vztahu k týmž skutkům jak zahájení nového trestního řízení, tak obnově trestního řízení z moci úřední nebo na základě řádného opravného prostředku.

C. Rakouské právo

6. Ustanovení § 190 Strafprozessordnung (trestní řád, dále jen „StPO“), nadepsané „Skončení vyšetřování“, stanoví:

„Státní zástupce musí ukončit trestní řízení a skončit vyšetřování, jestliže:

1. trestný čin, který byl předmětem vyšetřování, není trestný podle zákona nebo pokud by bylo z právních důvodů nezákonné pokračovat v trestním stíhání obviněného, nebo
2. neexistuje žádný skutečný důvod pro pokračování v trestním stíhání žalovaného.“

7. Ustanovení § 193 StPO, nadepsané „Další řízení“, uvádí:

„(1) Jakmile je řízení ukončeno, nelze proti obviněnému vést žádné další vyšetřování; v případě potřeby nařídí státní zástupce jeho propuštění. Pokud však rozhodnutí týkající se pokračování

v řízení vyžaduje provedení určitých vyšetřovacích úkonů nebo důkazů, státní zastupitelství může v jednotlivých případech nařídit jejich provedení nebo je samo provést.

(2) Státní zastupitelství může nařídit pokračování ve vyšetřování skončeném podle § 190 nebo § 191, pokud trestní řízení týkající se trestného činu není promlčeno a pokud:

1. obviněný nebyl v souvislosti s tímto trestným činem vyslechnut [...] a nebylo mu v tomto ohledu uloženo žádné omezení, nebo
2. vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které ať již samostatně nebo ve spojení s jinými výsledky řízení podle všeho odůvodňují odsouzení obviněného [...]

[...]"

III. Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

8. Dne 22. srpna 2012 zahájilo Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption (Ústřední státní zastupitelství pro stíhání hospodářské kriminality a korupce, Rakousko; dále jen „WKStA“) trestní vyšetřování proti maďarskému státnímu příslušníkovi (dále jen „obviněná osoba č. 5“) pro podezření z úplatkářství a proti dvěma spoluobviněným osobám pro podezření z praní špinavých peněz, zpronevěry a korupce.

9. Vyšetřování se týkalo událostí, k nimž došlo v letech 2005 až 2010 a které se týkaly podezření z úplatků poskytovaných úředníkům veřejné správy prostřednictvím několika společností se sídlem v různých členských státech s cílem ovlivnit rozhodnutí, které mělo být přijato v rámci řízení o zadání veřejných zakázek na dodávku nových vlaků pro dvě linky metra v Budapešti v Maďarsku. Jednalo se o převody v celkové výši několika milionů eur jakožto platby za poradenské služby, které jak panovalo podezření, nebyly nikdy poskytnuty.

10. Obviněná osoba č. 5 – která si údajně byla vědoma skutečného účelu a fiktivní povahy smluv o poskytování poradenských služeb – byla podezřelá z toho, že se za účelem získání uvedené veřejné zakázky zavázala poskytnout nezákonnou výhodu, aby zkorumpovala osobu či osoby, které mohly ovlivnit osoby rozhodující o uvedené zakázce. Konkrétně obviněná osoba č. 5 v období od 5. dubna 2007 do 8. února 2010 údajně provedla několik plateb v celkové výši více než 7 000 000 eur ze strany obchodní společnosti vůči úředníkům veřejné správy, kteří byli pachateli trestného činu pasivního podplácení a zůstali neznámí.

11. Podezření vůči obviněné osobě č. 5 vycházela z údajů plynoucích z vyšetřování, které na základě žádosti o právní spolupráci poskytl Serious Fraud Office (Úřad pro vyšetřování závažných podvodů, Spojené království), jakož i z poskytnutí údajů o bankovních účtech a z výsledku dvou vyšetřovaných rakouských státních příslušníků.

12. Obviněná osoba č. 5 nebyla v rámci vyšetřování WKStA vyslechnuta jako podezřelá, neboť vyšetřovací úkon, který WKStA provedlo dne 26. května 2014 za účelem jejího vypátrání – tedy úkon, který lze kvalifikovat jako donucovací prostředek ve smyslu § 193 odst. 2 StPO – se ukázal jako neúspěšný.

13. Usnesením ze dne 3. listopadu 2014 WKStA zastavilo předběžné vyšetřování pro nedostatek důkazů. Následně WKStA případ několikrát znovu přezkoumalo, ale vždy shledalo, že podmínky pro pokračování vyšetřování a zahájení trestního stíhání podle vnitrostátního práva nejsou splněny. WKStA se zejména domnívalo, že korupční jednání dávané obviněné osobě č. 5 za vinu bylo v Rakousku promlčeno nejpozději od roku 2015.

14. Központi Nyomozó Főügyészség (Ústřední státní zastupitelství pro předběžné vyšetřování, Maďarsko; dále jen „KNF“) podalo dne 10. dubna 2019 a dne 29. srpna 2019 u Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti, Maďarsko) obžalobu, kterou bylo v Maďarsku zahájeno trestní řízení proti obviněné osobě č. 5 pro trestný čin podplácení ve smyslu § 254 odst. 1 a 2 maďarského trestního zákoníku.

15. Usnesením ze dne 8. prosince 2020 Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti) zastavil trestní stíhání vedené proti obviněné osobě č. 5 za použití zásady *ne bis in idem*, neboť skutky dávané této osobě za vinu odpovídaly skutkům, které byly předmětem vyšetřování před WKStA.

16. Usnesení Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti) bylo následně zrušeno v odvolacím řízení usnesením Fővárosi Ítéltábla (Vrchní soud v Budapešti, Maďarsko) ze dne 15. června 2021. Uvedený soud rozhodl, že rozhodnutí WKStA ze dne 3. listopadu 2014 o ukončení vyšetřování nelze považovat za konečné rozhodnutí ve smyslu článku 50 Listiny a článku 54 ÚPSD. V tomto ohledu měl uvedený soud za to, že dostupné dokumenty neumožňují jednoznačně určit, zda bylo rozhodnutí WKStA o ukončení vyšetřování založeno na dostatečně důkladném a úplném posouzení důkazů. Podle jeho názoru neexistoval žádný důkaz o tom, že by WKStA shromáždilo jiné důkazy kromě výsledku dvou rakouských podezřelých, kteří byli obviněni společně s obviněnou osobou č. 5, a že by vyslechno kteroukoliv z téměř 90 osob, které KNF uvedlo v obžalobě za účelem provedení jejich výslechu nebo podání svědectví. Kromě toho obviněná osoba č. 5 nebyla vyslechnuta jako podezřelá. Fővárosi Ítéltábla (Vrchní soud v Budapešti) proto věc vrátil Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti) k novému posouzení.

17. Na základě těchto skutkových okolností se Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti) vzhledem ke svému pochybnostem o správném výkladu příslušných ustanovení unijního práva rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Brání [zásada] *ne bis in idem* zakotvená v článku 50 [Listiny] a v článku 54 [ÚPSD] tomu, aby bylo v jednom členském státě zahájeno trestní řízení proti téže osobě a pro tytéž skutky, pro které již bylo zahájeno trestní řízení v jiném členském státě a které bylo pravomocně ukončeno rozhodnutím státního zástupce o zastavení vyšetřování?
- (2) Je slučitelná se [zásadou] *ne bis in idem*, zakotvenou v článku 50 [Listiny] a v článku 54 [ÚPSD], a brání s konečnou platností zahájení nového trestního řízení v [jiném] členském státě proti téže osobě a pro tytéž skutky, okolnost, že ačkoli i po ukončení trestního stíhání (vyšetřování) pravomocným rozhodnutím státního zástupce o zastavení vyšetřování ve členském státě existuje možnost znovu zahájit vyšetřování až do okamžiku promlčení trestného činu, státní zastupitelství nepovažovalo za odůvodněné obnovit toto řízení z vlastního podnětu?

(3) Je slučitelné se [zásadou] *ne bis in idem* zakotvenou v článku 50 [Listiny] a článku 54 [ÚPSD], a lze vyšetřování, které bylo ukončeno ve vztahu k obviněnému, který nebyl vyslechnut jako vyšetřovaný v souvislosti s trestným činem týkajícím se jeho spoluobviněných, považovat za dostatečně důkladné a vyčerpávající, ačkoli proti uvedené osobě bylo vedeno vyšetřování jako proti obviněnému a ukončení vyšetřování bylo založeno na vyšetřovacích informacích poskytnutých na základě žádosti o právní spolupráci a poskytnutí informací o bankovních účtech a výslechu spoluobviněných jako vyšetřovaných?“

18. Písemná vyjádření v tomto řízení předložily KNF, obviněná osoba č. 5, maďarská, rakouská a švýcarská vláda, jakož i Evropská komise. Tito účastníci řízení rovněž odpověděli na otázku k písemnému zodpovězení, kterou jim Soudní dvůr zaslal v rámci organizačního procesního opatření a dotázal se jich v ní, jaká kritéria by podle jejich názoru měl vnitrostátní soud použít při posuzování, zda je splněn požadavek „důkladného vyšetřování“ ve smyslu rozsudku ze dne 29. června 2016 ve věci Kossowski⁴.

19. V souladu s žádostí Soudního dvora se toto stanovisko bude zabývat pouze třetí předběžnou otázkou.

IV. Analýza

20. Prostřednictvím třetí otázky předkládající soud žádá o poskytnutí vysvětlení výrazu „bis“ obsaženého v zásadě *ne bis in idem*: tedy kumulace řízení.

21. Podstatou otázky předkládajícího soudu položené Soudnímu dvoru je, zda musí být rozhodnutí státního zástupce o zastavení stíhání ve vztahu k obviněné osobě, která nebyla vyslechnuta v průběhu vyšetřování, ale byly ve vztahu k ní prováděny vyšetřovací úkony a byly o ní shromažďovány informace na základě spolupráce s orgány jiných členských států, zkoumání bankovního účtu a výslechu dvou spoluobviněných osob, považováno za rozhodnutí založené na důkladném vyšetřování, přičemž v důsledku toho by se na obviněnou osobu vztahovala zásada *ne bis in idem* podle článku 50 Listiny a článku 54 ÚPSD.

22. Nejsm si jist, zda Soudní dvůr může a má odpovědět na takto formulovanou otázku. Předkládající soud totiž žádá Soudní dvůr, aby provedl právní posouzení, které se *de facto* rovná *uplatnění* příslušných ustanovení unijního práva na konkrétní okolnosti případu. To však není úlohou Soudního dvora v rámci řízení zahájeného na základě článku 267 SFEU.

23. Úkolem Soudního dvora v řízení o předběžné otázce je poskytnout předkládajícímu soudu všechny prvky *výkladu* unijního práva, které mu umožní vyřešit spor, o němž rozhoduje⁵. To znamená, že Soudní dvůr musí ve věci, jako je projednávaná věc, objasnit podmínky, za nichž se uplatní zásada *ne bis in idem* zakotvená v článku 50 Listiny a v článku 54 ÚPSD, a umožnit tak předkládajícímu soudu, aby sám posoudil, zda rozhodnutí státního zástupce o ukončení vyšetřování bez provedení dalších opatření může vést k uplatnění této zásady⁶.

⁴ – C-486/14, EU:C:2016:483 (dále jen „rozsudek ve věci Kossowski“).

⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. července 2022, Volkswagen (C-134/20, EU:C:2022:571, bod 33).

⁶ – Viz obdobně stanovisko generálního advokáta D. Ruiz-Jarabo Colomera ve věcech Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2002:516, body 36 a 37).

24. Naopak úkolem předkládajícího soudu je, aby mimo jiné vložil vnitrostátní právo, přezkoumal procesní úkony obsažené ve spise, v případě potřeby vyslechl strany (státního zástupce anebo obviněnou osobu) ohledně váhy a významu konkrétních vyšetřovacích úkonů a aby na základě výše uvedeného uplatnil příslušná (unijní a vnitrostátní) ustanovení v projednávané věci.

25. S ohledem na výše uvedené se domnívám, že třetí otázka musí být přeformulována tak, že jejím předmětem je zjištění, za jakých podmínek je rozhodnutí státního zástupce o zastavení stíhání ve vztahu k obviněné osobě založeno na „důkladném vyšetřování“ ve smyslu judikatury Soudního dvora, a v důsledku toho tedy dotčené osobě náleží ochrana na základě zásady *ne bis in idem* v souladu s článkem 50 Listiny a článkem 54 ÚPSD.

26. Tato otázka nastoluje problematiku, kterou jsem se nedávno zabýval ve svém stanovisku ve věci *Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova*⁷. V tomto stanovisku tedy budu odkazovat na příslušné pasáže svého stanoviska ve věci *Parchetul*, přičemž zohledním zvláštnosti věci, kterou v současné době projednává předkládající soud, jakož i argumenty uplatněné účastníky řízení, kteří předložili vyjádření v tomto řízení.

A. Podmínka „bis“ jakožto požadavek na věcné posouzení věci⁸

27. Článek 50 Listiny zakazuje kumulaci stíhání a sankcí, pokud osoba „již byl[a] v Unii osvobozen[a] nebo odsouzen[a] konečným trestním rozsudkem“. Článek 54 ÚPSD zase zaručuje ochranu na základě zásady *ne bis in idem* každé osobě, „která byla pravomocně odsouzena“. V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora jasně vyplývá, že aby trestněprávní rozhodnutí mohlo být považováno za rozhodnutí, jímž bylo s konečnou platností rozhodnuto o skutcích, které jsou předmětem druhého řízení, je nezbytné „nejen, aby toto rozhodnutí nabylo právní moci, ale rovněž aby bylo vydáno po posouzení merita věci“⁹.

28. Předmětné rozhodnutí má tedy dva aspekty, které je třeba prozkoumat, aby bylo možné určit, zda následné řízení nepředstavuje kumulaci řízení vyloučenou zásadou *ne bis in idem*: první se týká konečné povahy rozhodnutí (jeho „konečnosti“), druhý se týká jeho obsahu (zda bylo vydáno „po posouzení ve věci samé“). Třetí otázka předložená v projednávané věci se týká druhého aspektu.

29. Aby se zásada *ne bis in idem* uplatnila, musí být vydáno soudní rozhodnutí po posouzení věci samé; to vyplývá – jak zdůraznil Soudní dvůr – ze samotného znění článku 50 Listiny, neboť pojmy „odsouzení“ a „osvobození“, které používá uvedené ustanovení, nutně znamenají, že trestní odpovědnost obviněné osoby byla zkoumána a v této souvislosti bylo přijato rozhodnutí¹⁰.

30. Soudní dvůr měl rovněž možnost objasnit, že rozhodnutí soudních orgánů členského státu, kterým je obžalovaný pravomocně zproštěn obžaloby pro nedostatek důkazů, musí být v zásadě považováno za rozhodnutí vycházející z posouzení ve věci samé¹¹.

⁷ – C-58/22, EU:C:2023:464 (dále jen „mé stanovisko ve věci *Parchetul*“).

⁸ – Tato část (A) stanoviska z velké části přebírá body 48, 49 a 59 až 84 mého stanoviska ve věci *Parchetul*.

⁹ – Viz například rozsudek ze dne 23. března 2023, *Dual Prod* (C-412/21, EU:C:2023:234, bod 55 a citovaná judikatura).

¹⁰ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 2021, *AB a další (Zrušení amnestie)* (C-203/20, EU:C:2021:1016, body 56 a 57 a citovaná judikatura; dále jen „rozsudek ve věci *AB a další*“). Pověšměte si, že také článek 4 protokolu č. 7 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod odkazuje na „osvobozen[í] nebo odsouzen[í] konečným rozsudkem“.

¹¹ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. června 2014, *M* (C-398/12, EU:C:2014:1057, body 28 a 29 a citovaná judikatura).

31. Ve stejném duchu bych konstatoval, že posouzení ve věci samé zahrnuje i situace, kdy je řízení ukončeno a obvinění zamítnuta, protože navzdory zjištěným znakům skutkové podstaty existovaly okolnosti vylučující protiprávnost činu předpokládaného pachatele (např. sebeobrana, krajní nouze nebo vyšší moc), nebo okolnosti zbavení trestní odpovědnosti (například nezletilá osoba nebo osoba trpící těžkou duševní poruchou)¹².

32. Naproti tomu Soudní dvůr objasnil, že rozhodnutí, jimiž je osoba zproštěna obžaloby, obvinění jsou zamítnuta nebo řízení zastaveno z pouhých procesních důvodů nebo která nezahrnují žádné posouzení trestní odpovědnosti osoby, nelze pro účely zásady *ne bis in idem* považovat za „konečná“¹³. To je podle mého názoru typický případ řízení ukončených například z důvodu amnestie, imunity, *abolitio criminis* nebo z důvodu promlčení stíhání¹⁴.

33. V této souvislosti bych rád poukázal na to, že podle judikatury požadavek, aby rozhodnutí obsahovalo posouzení věci samé z hlediska trestní odpovědnosti vyšetřované osoby, nelze ověřit ryze formálně.

34. Je zřejmé, že pokud je rozhodnutí o zastavení trestního stíhání výslovně založeno na procesních důvodech, žádné dodatečné ověřování není třeba provádět: rozhodnutí ze své podstaty k uplatnění zásady *ne bis in idem* vést nemůže. Pokud je však rozhodnutí založeno na chybějících či nedostatečných důkazech, je zapotřebí další krok. Jak Soudní dvůr uvedl v rozsudku ve věci Kossowski¹⁵ a jak Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci Mihalache¹⁶ zopakoval, skutečné posouzení ve věci samé nutně vyžaduje důkladné vyšetřování. Je tedy třeba zjistit, zda takové důkladné vyšetřování proběhlo, či nikoliv.

35. Tato zjištění – se kterými se zcela ztotožňuji – si vyžadují určité vysvětlení.

1. Nutnost ověření existence důkladného vyšetřování

36. Soudní dvůr i ESLP ve své judikatuře rozšířily rozsah ochrany podle zásady *ne bis in idem* mimo oblast soudních rozhodnutí *stricto sensu*. Oba soudy rozhodly, že rozhodnutí jiných orgánů veřejné moci, které se podílejí na výkonu trestního soudnictví na vnitrostátní úrovni a kterým vnitrostátní právo svěřuje pravomoci konstatovat a trestat protiprávní jednání, jako jsou státní zástupci, lze pro účely zásady *ne bis in idem* rovněž považovat za „konečná“. A to i přesto, že řízení probíhá bez zásahu soudu a předmětné rozhodnutí nemá formu soudního rozhodnutí¹⁷.

¹² – Srov. stanovisko generálního advokáta D. Ruiz-Jarabo Colomera ve věci van Straaten (C-150/05, EU:C:2006:381, bod 65).

¹³ – Viz například rozsudky ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 54 až 69); ze dne 10. března 2005, Miraglia (C-469/03, EU:C:2005:156, body 31 až 34); ze dne 22. prosince 2008, Turanský (C-491/07, EU:C:2008:768, body 40 až 45); a rozsudek ve věci AB a další, bod 61. Viz také ESLP, rozhodnutí ze dne 15. března 2005, Horciag v. Rumunsko (CE:ECHR:2005:0315DEC007098201).

¹⁴ – Pokud jde o promlčená stíhání, musím připustit, že rozsudek ze dne 28. září 2006, Gasparini a další (C-467/04, EU:C:2006:610, body 22 až 33) zřejmě dospěl k jinému závěru. Jsem však toho názoru, že v tomto bodě rozsudek ve věci Gasparini a další nelze uvést do souladu s následnou judikaturou Soudního dvora týkající se zproštění obžaloby z procesních důvodů. Řízení ukončená z důvodu promlčení totiž obecně nezahrnují žádné posouzení trestní odpovědnosti osoby. Kromě toho tato pasáž rozsudku ve věci Gasparini a další byla podle mého názoru v každém případě implicitně zrušena rozsudkem ze dne 8. září 2015, Taricco a další (C-105/14, EU:C:2015:555), ve kterém Soudní dvůr vnitrostátní pravidla o promlčení považoval za pravidla procesní povahy. Dodal bych, že takový postoj je v souladu s judikaturou ESLP: viz například rozhodnutí ze dne 5. prosince 2019, Smoković v. Chorvatsko (CE:ECHR:2019:1112DEC005784912, body 43 až 45).

¹⁵ – Viz rozsudek ve věci Kossowski, body 48, 53 a 54.

¹⁶ – Rozsudek ESLP ze dne 8. července 2019, Mihalache v. Rumunsko (CE:ECHR:2019:0708JUD005401210, body 97 a 98; dále jen „Mihalache“).

¹⁷ – Viz mimo jiné rozsudky ze dne 11. února 2003, Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2003:87, body 27, 28 a 31), a ze dne 12. května 2021, Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376, bod 73 a citovaná judikatura). Podobně ESLP, Mihalache, body 94 a 95.

37. Toto rozšíření představuje významné posílení ochrany práv jednotlivců podle trestního práva hmotného a procesního. Nemusím však zdůrazňovat, že rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání ve fázi vyšetřování nelze *ipso facto* ztotožňovat s rozhodnutím soudu o zproštění jednotlivce obžaloby vynesným po řádném soudním řízení, kde jsou důkazy předloženy soudu (nebo porotě), projednány účastníky řízení a následně posouzeny soudem (nebo porotou).

38. Je dobře známo, že trestní systémy členských států stanoví různá pravidla a zásady upravující na jedné straně podmínky, za kterých státní zástupci mohou nebo musí vyšetřovat údajné trestné činy a případně proti podezřelým pachatelům zahájit trestní řízení, a na druhé straně důvody, pro které je trestní stíhání možné zastavit. V řadě členských států pro státní zástupce představují oprávněný důvod k ukončení vyšetřování například důvody související s nedostatkem veřejného zájmu, dostatečnou závažností trestného činu nebo trestního oznámení poškozeného, dřívější chování obviněného, nebo dokonce rozpočtovými omezeními¹⁸.

39. Kromě toho bez ohledu na to, zda je v trestním systému členského státu trestní stíhání v zásadě povinné nebo závisí na volném uvážení, je nevyhnutelné, aby zohlednění účelnosti, hospodárnosti nebo politiky soudů (jako je například současná pracovní zátěž, priority prosazování, finanční a mzdové náklady vyšetřování) mohlo ovlivnit rozhodnutí státních zástupců údajný trestný čin vyšetřovat více či méně proaktivně nebo naopak řízení zastavit. Bylo by jen zbožným přáním předpokládat, že každý státní zástupce v Evropské unii o osudu vyšetřování a řízení, která má na starosti, rozhoduje pouze na základě svého osobního přesvědčení o vině údajného pachatele a schopnosti prokázat takovou vinu u soudu.

40. Mám za to, že úvahy tohoto druhu mohou mít ještě větší váhu, když státní zástupci čelí nadnárodním trestným činům, k nimž došlo ve dvou nebo více členských státech nebo se jich dotýkají a které spáchali pachatelé, kteří využívají práv plynoucích z unijního práva svobodně se pohybovat přes státní hranice. V těchto situacích je zjevné, že někteří státní zástupci mohou být v lepším postavení případ úspěšně vyšetřit a v případě potřeby proti možným pachatelům zahájit řízení než jiní. Stejně tak je zřejmé, že skutečná koordinace několika státních zástupců z různých členských států, z nichž každý pracuje ve svém vlastním jazyce, možná tisíce kilometrů od sebe, a potenciálně o existenci paralelních řízení neví, není něco, co lze považovat za samozřejmost bez ohledu na existenci zvláštních nástrojů v této oblasti¹⁹.

41. Proto je podle mého názoru v systému založeném na vzájemné důvěře, který se uplatňuje na nadnárodní úrovni, zcela zásadní, aby se zásada *ne bis in idem* použila pouze tehdy, když je rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání založeno na posouzení podstaty věci samé, jak vyplývá z důkladného vyšetřování na základě důkladného vyhodnocení dostatečně obsáhlého souboru důkazů.

42. Byla-li totiž trestněprávní odpovědnost vyšetřované osoby vyloučena na základě nedostatečných a kusých důkazů, lze s jistotou předpokládat, že rozhodnutí státního zástupce bylo do značné míry založeno na důvodech účelnosti, hospodárnosti nebo politiky.

¹⁸ – Viz například souhlasné stanovisko soudce P. Pinta de Albuquerque ve věci Mihalache, bod 10 a násl.

¹⁹ – Viz zejména článek 57 ÚPSD, který mimo jiné stanoví, že „je-li osoba smluvní stranou obviněna z trestného činu a mají-li příslušné orgány této smluvní strany důvod domnívat se, že obvinění se týká téhož trestného činu, za který již dotyčná osoba byla druhou smluvní stranou pravomocně odsouzena, vyžádají si, považují-li to za nutné, u příslušných orgánů smluvní strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno, související informace“. Viz také rámcové rozhodnutí Rady 2009/948/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o předcházení kompetenčním sporům při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení (Úř. věst. 2009, L 328, s. 42).

43. Skutečnost, že státní zástupce provedl důkladné posouzení dostatečně obsáhlého souboru důkazů, samozřejmě neznamená, že při rozhodování o zastavení řízení musí být nutně rozptýleny všechny pochybnosti o trestní odpovědnosti vyšetřované osoby. Státní zástupce může bez ohledu na svůj osobní názor na vinu dotčené osoby vyvodit nezbytné důsledky ze skutečnosti, že důkladné vyšetřování nepřineslo soubor důkazů podporujících odsouzení.

44. Bylo-li však vyšetřování přiměřeně vyčerpávající a pečlivé, lze rozhodnutí o zastavení řízení přirovnat *de facto* ke zprošťujícímu rozsudku. Jak je uvedeno v bodě 30 výše, Soudní dvůr uznal, že rozhodnutí založená na nedostatku důkazů musí být v zásadě považována za rozhodnutí ve věci samé. Podle mého názoru jde mimo jiné o logický důsledek zásady presumpce nevin²⁰.

45. Výše uvedené úvahy vyvolávají následující otázku: jak určit, zda je rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí v projednávané věci, založeno na důkladném vyšetřování?

2. Přezkum rozhodnutí o zastavení trestního stíhání

46. Zda bylo rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání založeno na důkladném vyšetřování, by mělo být určeno zejména na základě odůvodnění obsaženého v samotném rozhodnutí²¹ (v případě potřeby vykládaného ve spojení s dokumenty, na které odkazuje nebo které jsou k němu připojeny²²). Je to skutečně tento dokument, který vysvětluje důvody zastavení stíhání a důkazy, o které se za tímto účelem opírá.

47. Jak například Soudní dvůr konstatoval v rozsudku věci Kossowski, skutečnost, že v konkrétním případě nebyl během vyšetřování vyslechnut poškozený ani potenciální svědek, lze považovat za známku toho, že nebylo provedeno důkladné vyšetřování²³. Naopak, jak ve věci Mihalache uvedl ESLP, jestliže poté, co bylo podáno trestní oznámení proti dotčené osobě, bylo zahájeno trestní vyšetřování, byl vyslechnut poškozený, příslušným orgánem byly shromážděny a prozkoumány důkazy a na základě těchto důkazů bylo vydáno odůvodněné rozhodnutí, povedou takové aspekty pravděpodobně ke zjištění, že bylo rozhodnuto ve věci samé²⁴.

48. Je tedy třeba posuzovat případ od případu, zejména ve světle skutečného obsahu rozhodnutí o ukončení řízení²⁵. Pokud by v tomto rozhodnutí bylo cokoli nejasné, orgánům druhého členského státu nic nebrání využít nástroje spolupráce zavedené v unijním právním řádu²⁶ za účelem získání potřebných vysvětlení od orgánů prvního členského státu²⁷.

49. Z důvodu právní jistoty a předvídatelnosti je však zásadní, aby byly hlavní prvky, které umožňují pochopit důvody, na jejichž základě bylo rozhodnutí o zastavení řízení přijato, zahrnuty do hlavní části rozhodnutí (případně doplněné dokumenty, na které odkazuje nebo které jsou k němu připojeny). Údajný pachatel musí být skutečně schopen ověřit, zda s ohledem

²⁰ – Tato zásada je zakotvena mimo jiné v čl. 48 odst. 1 Listiny.

²¹ – V tomto smyslu viz rozsudek ve věci Kossowski, bod 52.

²² – Viz podrobně mé stanovisko ve věci GR a další (C-726/21, EU:C:2023:240, body 35 až 53).

²³ – Rozsudek ve věci Kossowski, bod 53.

²⁴ – Rozsudek ve věci Mihalache, bod 98.

²⁵ – Tamtéž, bod 97.

²⁶ – Například článek 57 ÚPSD a rámcové rozhodnutí 2009/948 (viz poznámka pod čarou 18 výše).

²⁷ – Viz obdobně rozsudek ze dne 16. listopadu 2010, Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, bod 48).

na relevantní unijní a vnitrostátní právo může dotčené rozhodnutí vést k uplatnění zásady *ne bis in idem*²⁸. *Ex post* výměna informací proto může být užitečná pro objasnění rozsahu a smyslu rozhodnutí nebo doplnění jeho odůvodnění, avšak nemůže zásadně měnit jeho obsah.

50. V této fázi může být užitečné zdůraznit důležitý bod. Výše uvedené posouzení nelze vykládat tak, že orgánům činným ve druhém trestním řízení v podstatě umožňuje přezkoumat správnost rozhodnutí přijatých v řízení prvním. To by bylo v rozporu se zásadou vzájemné důvěry, která stojí v jádru unijních pravidel týkajících se prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a zásada *ne bis in idem* by byla z velké části neúčinná²⁹.

51. Orgány jednající ve druhém řízení jsou oprávněny prověřovat pouze (věcnou nebo procesní) povahu důvodů, pro které první státní zástupce rozhodl o zastavení řízení. Za tímto účelem by těmto orgánům mělo být umožněno ověřit, že státní zástupce tak učinil po přezkoumání komplexního souboru důkazů, aniž opomenul shromáždit další důkazy – pokládané za nemožné, příliš obtížné či jednoduše nedůležité – které by mohly být pro posouzení zvláště důležité.

52. Pokud jde o ostatní aspekty, zjištění učiněná v rozhodnutí o zastavení trestního stíhání přijatém prvním státním zástupcem (například důkazní hodnota posuzovaných důkazů) by měla být brána za daná. Je vyloučeno, aby orgány činné ve druhém řízení prováděly nové posouzení důkazů, které již zkoumal první státní zástupce³⁰. Vzájemná důvěra ve fungování trestních systémů členských států vyžaduje, aby vnitrostátní orgány činné v trestním řízení respektovaly zjištění učiněná jinými vnitrostátními orgány bez ohledu na jejich rozhodnutí³¹.

53. V této souvislosti může být patrně užitečné další objasnění. Nutnost ověření, že rozhodnutí o zastavení řízení zahrnovalo posouzení podstaty věci samé na základě důkladného vyšetřování, je požadavkem, který se zcela jasně týká „jednoduchých“ rozhodnutí o zastavení trestního stíhání, tedy těch rozhodnutí, kterými je řízení ukončeno a vyšetřovaná osoba – přeneseně řečeno – „odchází svobodná“.

54. Podle práva všech členských států skutečně existuje řada mechanismů alternativního řešení sporů, které mohou vést k zastavení trestního stíhání výměnou za to, že předpokládaný pachatel přijme uložení mírného (mírnějšího) správního trestu nebo jiného alternativního postihu. Je samozřejmé, že tento typ rozhodnutí o zastavení trestního stíhání by pro účely zásady *ne bis in idem* měl být obvykle považován za rovnocenný odsouzení. Je tomu tak bez ohledu na to, zda zahrnují formální zjištění odpovědnosti domnělého pachatele. Vzhledem k tomu, že judikatura je v tomto ohledu poměrně jasná, není podle mého názoru nutné se tímto aspektem dále zabývat³².

²⁸ – Viz stanovisko generálního advokáta M. Bobka ve věci *bpost* (C-117/20, EU:C:2021:680, bod 119).

²⁹ – Obdobně viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci *Kossowski* (C-486/14, EU:C:2015:812, body 75 a 76).

³⁰ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. června 2014, *M* (C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 30).

³¹ – Viz mimo jiné rozsudek ze dne 28. října 2022, *Generalstaatsanwaltschaft München* (Vydávání a *ne bis in idem*) (C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, body 92 a 93 a citovaná judikatura). Viz rovněž stanovisko generálního advokáta D. Ruiz-Jarabo Colomera ve věci *van Straaten* (C-150/05, EU:C:2006:381, body 52 a 63).

³² – Viz zejména rozsudek ze dne 11. února 2003, *Gözütok a Brügger* (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2003:87). Viz také stanovisko generálního advokáta D. Ruiz-Jarabo Colomera ve věci *Gözütok a Brügger* (EU:C:2002:516, body 83, 88, 89, 97 a 106), a souhlasné stanovisko soudce M. Bošnjaka, ke kterému se připojil soudce G. Serghides, ve věci *Mihalache*.

B. Důvod existence a cíl zásady *ne bis in idem*³³

55. Výše uvedený výklad zásady *ne bis in idem* je podle mého názoru nejvíce v souladu s důvodem její existence a jejím cílem. V tomto ohledu připomínám, že tato zásada je velmi starý právní institut, jehož stopy byly nalezeny mimo jiné v Chammurapiho zákoníku, Démostenových spisech, Justiniánských Digestech a také v četných středověkých kanonických zákonech³⁴. V (nyní již) Evropské unii, ačkoliv žádné ustanovení v tomto smyslu neexistovalo, byla formulována již v polovině 60. let a byla považována za spojenou s myšlenkou ekvity³⁵.

56. Zdá se, že zatímco přesný význam a rozsah zásady *ne bis in idem* se v průběhu staletí poněkud měnil, chápání dvojího důvodu její existence zůstalo relativně konzistentní: spravedlnost a právní jistota³⁶.

57. Na jedné straně je obecně považováno za nespravedlivé a svévolné, že se stát „se všemi svými zdroji a mocí opakovaně pokouší odsoudit jednotlivce za údajný trestný čin, čímž jej uvádí do rozpaků, [způsobuje mu] náklad[y] a [vystavuje ho] zkouš[ce] a nutí ho žít v trvalém stavu úzkosti a nejistoty“³⁷. Zásada *ne bis in idem* má tedy v první řadě zabránit tomu, aby byla osoba „v ohrožení“ více než jednou³⁸.

58. Na druhé straně je se zásadou *ne bis in idem* neoddělitelně spojena také zásada *res judicata*: myšlenka, že v zájmu zajištění stability práva a právních vztahů a řádného výkonu spravedlnosti by soudní rozhodnutí, která nabyla právní moci, již neměla být zpochybňována³⁹.

59. V unijním právním systému nachází ochrana zásady *ne bis in idem* třetí důvod existence: zajištění volného pohybu osob v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Soudní dvůr s odkazem na článek 54 ÚPSD zdůraznil, že osoba, která již byla pravomocně odsouzena, musí mít možnost volného pohybu a nemusí se obávat nového trestního stíhání pro tentýž čin v jiném členském státě⁴⁰.

60. Tyto cíle tedy hovoří proti příliš restriktivnímu výkladu zásady *ne bis in idem*. Zároveň by však příliš široké uplatnění této zásady bylo v rozporu s jinými veřejnými zájmy, které si zaslouží ochranu.

³³ – Tato část (B) stanoviska přebírá z velké části body 108 až 118 mého stanoviska ve věci Parchetul.

³⁴ – Coffey, G., „A History of the Common Law Double Jeopardy Principle: From Classical Antiquity to Modern Era“, *Athens Journal of Law*, svazek 8, číslo 3, červenec 2022, s. 253 až 278.

³⁵ – Viz rozsudek ze dne 5. května 1966, Gutmann v. Komise (18/65 a 35/65, EU:C:1966:24) a s dalšími odkazy na ranou judikaturu, stanovisko generálního advokáta N. Jääskinen ve věci Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:739, bod 43).

³⁶ – Viz Coffey, G., citovaný v poznámce pod čarou 34 výše. Viz rovněž stanovisko generálního advokáta D. Ruiz-Jarabo Colomera ve věci Gözütok a Brügge (C-187/01 a C-385/01, EU:C:2002:516, bod 49).

³⁷ – Jak uvádí Nejvyšší soud Spojených států amerických ve věci Green v. Spojené státy americké (1957) 355 US 184, 187. Viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Kossowski (C-486/14, EU:C:2015:812, bod 36).

³⁸ – V tomto ohledu viz stanovisko generální advokátky E. Sharpston ve věci M (C-398/12, EU:C:2014:65, bod 48).

³⁹ – Pokud jde o pojem „*res judicata*“, mimo jiné viz rozsudek ze dne 30. září 2003, Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513, bod 38). Ke vztahu mezi těmito dvěma pojmy viz rozsudek ze dne 22. března 2022, Nordzucker a další (C-151/20, EU:C:2022:203, bod 62 a citovaná judikatura).

⁴⁰ – Viz rozsudek ze dne 12. května 2021, Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376, bod 79 a citovaná judikatura).

61. Mám na mysli zejména obecný zájem společnosti účinně stíhat pachatele⁴¹ a zvláštní zájem poškozených trestnými činy nejen získat od pachatelů odškodnění, ale rovněž dojem, že „spravedlnosti bylo učiněno zadost“⁴². Ostatně už samotný název „prostor svobody, bezpečnosti a práva“ naznačuje, že svoboda nemůže jít na úkor bezpečnosti a práva. Posledně jmenovaný koncept musí být bezpochyby zamýšlen jako spravedlnost pro všechny jednotlivce: údajné pachatele stejně jako údajné poškozené. Proto musí být podle čl. 3 odst. 2 SEU volný pohyb osob zaručen v tomto prostoru ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se mimo jiné předcházení a potírání zločinnosti⁴³.

62. V tomto ohledu nelze pominout, že povrchní přístup k použití zásady *ne bis in idem* by mohl vést k určitému zneužívání a manipulaci ze strany pachatelů – jak správně podotkla maďarská vláda – kteří by se mohli uchýlit k použití „forum shopping“, aby si zajistili beztrestnost za své činy. Pokud totiž trestné činy vyšetřuje několik státních zástupců současně, existuje skutečné riziko, že nejhůře postavené (nebo nejméně personálně obsazené či nejvíce přetížené) státní zastupitelství by mohlo *de facto* bránit provedení řádného vyšetřování tohoto trestného činu, protože rozhodnutí tohoto státního zastupitelství o zastavení trestního stíhání by mohlo bránit provádění úkonů ze strany jakéhokoli jiného státního zastupitelství.

63. Kromě toho i na této straně stupnice existuje unijní zájem, který si zaslouží řádné uvážení: vzájemná důvěra. Z ustálené judikatury vyplývá, že vzájemnou důvěru lze zachovat a posílit pouze tehdy, když se orgány členského státu mohou ujistit, že v jiném členském státě došlo k řádnému posouzení trestní odpovědnosti podezřelého pachatele⁴⁴. Bez takového posouzení jednoduše neexistuje podklad pro fungování vzájemné důvěry. Jak by se mohl vnitrostátní soud opírat o posouzení odpovědnosti osoby jiným soudem nebo na něj spoléhat, pokud ve skutečnosti nebylo provedeno důkladně?

64. Je proto nanejvýš důležité, aby při výkladu článku 50 Listiny a článku 54 ÚPSD byla nalezena spravedlivá rovnováha mezi těmito zájmy. Zejména by měla být uvedena do souladu účinná ochrana práv jednotlivce s oprávněným zájmem členských států zabránit nebezpečí beztrestnosti pachatelů trestné činnosti⁴⁵. To je základní myšlenka, která mě v tomto stanovisku vedla (jakož i v mých předchozích stanoviscích), když jsem se po prozkoumání judikatury a zamýšlení se nad ní pokusil Soudnímu dvoru navrhnout, co považuji za „vyvážený“ přístup k výkladu zásady *ne bis in idem*.

65. Zejména nechápu, jak by osoba, jejíž odpovědnost za údajný trestný čin byla během prvního řízení zkoumána pouze ve fázi vyšetřování a na základě nedostatečného a neúplného souboru důkazů, mohla platně tvrdit, že následné řízení, v němž je její účast zkoumána na základě rozsáhlého a komplexního souboru důkazů, by byla podruhé „v ohrožení“ nebo by bylo v rozporu se zásadou *res judicata*.

⁴¹ – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. dubna 2021, X (Evropský zatýkácí rozkaz – zásada *ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, bod 97), a rozsudek ve věci AB a další, bod 58.

⁴² – Viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Kossowski (C-486/14, EU:C:2015:812, bod 80), a stanovisko generálního advokáta M. Bobka ve věci BV (C-129/19, EU:C:2020:375, bod 113).

⁴³ – V tomto ohledu viz rozsudek ze dne 10. března 2005, Miraglia (C-469/03, EU:C:2005:156, bod 34).

⁴⁴ – Viz rozsudek ze dne 12. května 2021, Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376, bod 81 a citovaná judikatura).

⁴⁵ – Podobně stanoviska generálního advokáta M. Bobka ve věci Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu) (C-505/19, EU:C:2020:939, bod 93) a ve věci bpost (C-117/20, EU:C:2021:680, bod 121).

C. K projednávané věci

66. Jak jsem zdůraznil v bodech 23 a 24 výše, je v zásadě věcí předkládajícího soudu, aby posoudil, zda jsou výše uvedené podmínky ve věci, kterou projednává, splněny či nikoli. Nicméně v zájmu co nejlépe napomoci tomuto soudu nyní uvedu několik stručných úvah o možném uplatnění zásady *ne bis in idem* ve věci v původním řízení.

67. Rozhodující aspekt, na který třetí předběžná otázka poukazuje, spočívá konkrétně v tom, zda vyšetřovací úkony uvedené jako provedené (shromáždění informací na základě spolupráce s orgány jiných členských států, zkoumání bankovního účtu a výslech dvou spoluobviněných osob) a neprovedené (výslech dotčené osoby) svědčí o tom, že státní zástupce v Rakousku skutečně provedl dostatečně důkladné vyšetřování.

68. Velmi pochybuji, že by Soudní dvůr mohl na takovou otázku odpovědět „ano či ne“. Pouhý výčet provedených či neprovedených vyšetřovacích úkonů ve skutečnosti vypovídá jen málo (pokud vůbec něco) o úplnosti a důkladnosti vyšetřování provedeného dotčeným státním zástupcem. Soudní dvůr nemá poznatky zejména i) o složitosti relevantních skutkových okolností, ii) o tom, co prokázaly shromážděné důkazy, a iii) o tom, jaké další důkazy případně mohly být shromážděny.

69. Posouzení podrobnosti vyšetřování je, jak bylo uvedeno v bodě 48 výše, nutně posouzením případ od případu, které závisí na všech relevantních okolnostech. Neexistuje žádný kontrolní seznam možných vyšetřovacích úkonů, který by pouhým zaškrtnutím či nezaškrtnutím políček mohl orgánům naznačovat, zda bylo dané vyšetřování přiměřené či nikoli. Nejenže mají členské státy v tomto ohledu odlišnou právní úpravu, jak bylo uvedeno výše, ale především platí, že každý případ je jiný.

70. Některé případy si mohou vyžadovat provedení mnoha vyšetřovacích úkonů a jiné daleko méně. V některých případech může být důkazní rámec nepřesvědčivý, přestože je tvořen více důkazy, kdežto v jiných případech může shromáždění několika málo klíčových důkazů postačovat k dosažení dostatečné jasnosti ohledně trestní odpovědnosti obviněné osoby.

71. Kromě toho podrobnost vyšetřování není dána pouze tím, *kolik* vyšetřovacích úkonů bylo provedeno, ale také – jak zdůraznila maďarská vláda – tím, *jak pečlivě* byly výsledky tohoto vyšetřování zkoumány.

72. Navrhuji proto Soudnímu dvoru, aby konečné posouzení těchto aspektů ponechal na předkládajícím soudu. Vzhledem k výše uvedenému doplním pouze dvě závěrečné poznámky.

73. Zaprvé je zcela možné, že rozmanitost a povaha vyšetřovacích úkonů provedených rakouským státním zástupcem by mohla být považována za známku toho, že – jak tvrdí rakouská vláda – tento státní zástupce skutečně provedl důkladné vyšetřování. Na druhou stranu však rozhodně nesdílím názor této vlády, že by vyšetřování mělo být považováno za nedostatečné, a tudíž nezpůsobilé pro uplatnění zásady *ne bis in idem*, pouze za velmi výjimečných nebo zvláštních okolností. Mám za to, že v tomto ohledu nelze vycházet z žádné domněnky. Z veřejně dostupných údajů vyplývá, že značný počet trestních vyšetřování v členských státech, která jsou ukončena pro nedostatek nebo neexistenci důkazů, je rovněž odůvodněn účelností, hospodárností nebo politikou soudů.

74. Navíc chápu, že se rakouský státní zástupce rozhodl nepokračovat ve vyšetřování a nezahájit soudní řízení mimo jiné z toho důvodu, že vyšetřování trestných činů, z nichž byla obviněná osoba č. 5 podezřelá, bylo v Rakousku promlčeno. Jak jsem vysvětlil výše v bodě 32 tohoto stanoviska, rozhodnutí o zastavení řízení z důvodu promlčení obecně nezahrnují žádné posouzení trestní odpovědnosti osoby a jako taková musí být považována za rozhodnutí, která ze své podstaty nemohou vést k uplatnění zásady *ne bis in idem*. Jedná se o aspekt, který by podle mého názoru měl předkládající soud patrně zvážit.

75. Zadruhé souhlasím se švýcarskou vládou, že pouhá skutečnost, že obviněná osoba nemohla být vyslechnuta, sama o sobě neznamená, že vyšetřování nebylo dostatečně podrobné. Nevidím žádný důvod, proč by mělo být na výslech obviněné osoby nahlíženo jako na podmínku *sine qua non*, aby bylo vyšetřování považováno za dostatečně vyčerpávající a důkladné.

76. Pokud tedy orgány v Maďarsku nemají konkrétní podklady pro zaujetí stanoviska, že takový výslech mohl s dostatečnou pravděpodobností odhalit aspekty, které mají značný význam pro posouzení trestní odpovědnosti obviněné osoby – tím mám na mysli aspekty, které by v případě jejich zohlednění mohly potenciálně vychýlit rovnováhu ve prospěch trestního stíhání dané osoby – nelze nemožnost provedení takového výsledku považovat samu o sobě za dostatečný důvod pro to, aby bylo vyšetřování považováno za nedostatečné. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že vzhledem k tomu, že dotčené trestní řízení je ve fázi vyšetřování, kritériem, které se uplatní při posuzování scénáře „co by bylo, kdyby“, nemůže být jistota nebo téměř jistota, ale bezpodmínečně míra pravděpodobnosti.

77. Na druhou stranu však státnímu zástupci zcela jistě nic nebrání v tom, aby vyvodil určité závěry ze skutečnosti, že se obviněná osoba mohla dobrovolně vyhnout možnosti být vyslechnuta, například tím, že by nebyla policejním orgánům k dispozici.

78. S ohledem na výše uvedené úvahy mám za to, že pojem „důkladné vyšetřování“ ve smyslu judikatury Soudního dvora týkající se zásady *ne bis in idem* je třeba chápat jako vyšetřování, v jehož rámci státní zástupce přijal rozhodnutí o zastavení trestního stíhání po důkladném vyhodnocení dostatečně obsáhlého souboru důkazů. Za účelem ověření, zda tomu tak bylo, by orgány druhého členského státu měly zejména zvážit, zda i) bylo rozhodnutí o zastavení řízení do značné míry založeno na důvodech účelnosti, hospodárnosti nebo politiky soudů a ii) státní zástupce v prvním členském státě neshromáždil další důkazy, které mohly být zvláště důležité pro posouzení trestní odpovědnosti obviněné osoby, z toho důvodu, že to považoval za nemožné, příliš obtížné nebo jednoduše zbytečné.

V. Závěry

79. Závěrem navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na třetí předběžnou otázku položenou Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti, Maďarsko) takto:

„Článek 50 Listiny základních práv Evropské unie a článek 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích musí být vykládány v tom smyslu, že rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání ve vztahu k obviněné osobě je založeno na ‚důkladném vyšetřování‘, a tudíž opravňuje obviněnou osobu k ochraně na základě zásady *ne bis in idem*, pokud státní zástupce přijal rozhodnutí po důkladném vyhodnocení dostatečně obsáhlého souboru důkazů. Za účelem

ověření, zda tomu tak bylo, by orgány druhého členského státu měly zejména zvážit, zda i) rozhodnutí o zastavení řízení bylo do značné míry založeno na důvodech účelnosti, hospodárnosti nebo politiky soudů a ii) státní zástupce v prvním členském státě neshromáždil další důkazy, které mohly být zvláště důležité pro posouzení trestní odpovědnosti obviněné osoby, z toho důvodu, že to považoval za nemožné, příliš obtížné nebo jednoduše zbytečné.“